

ANT MIDDLETON UTÁNAM!

VEZETÉSELMÉLET A FRONTVONALBÓL

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2019

Emilie-nek

Ő az az ember, aki egyetlen mondatával fel tud építeni vagy meg tud semmisíteni. Ő az a nő, aki nap mint nap ösztökél, aki soha nem fogad el száz százaléknál kevesebbet tőlem. Amikor utat tévesztek, ő állít új irányba.

Amikor rossz helyre teszem a lábamat, ő tapos rá. És amikor elbukom, ő az egyetlen ember, aki képes talpra állítani, és miatta érzem legyőzhetetlennek magam. A feleségem az oka, amiért ma itt vagyok, és ő az a hölgy, aki azzá a férfivá tett, aki ma vagyok.

TARTALOM

BEVEZETŐ	9
1. LECKE NE HAGYD, HOGY MÁS MONDJA MEG, KI VAGY!	17
2. LECKE ALAKÍTSD ÁT AZ ELLENSÉGEDET ENERGIÁVÁ!	51
3. LECKE A VEZETŐK ELKÜLÖNÜLNEK A TÖMEGTŐL	89
4. LECKE BARÁTKOZZ MEG A DÉMONAIDDAL!	111
5. LECKE AHHOZ, HOGY VEZESS, NEM KELL VEZETŐNEK LENNED	155
6. LECKE A BUKÁSSAL NEM HIBÁT KÖVETSZ EL, CSAK HAGYOD GYŐZNI A HIBÁT	183

7. LECKE	
A HÁBORÚ MINDIG A FEJEDBEN ZAJLIK	215
8. LECKE	
AZ INTELLIGENS VÁRAKOZÁS HATALMA	245
9. LECKE	
HOGYAN KERÜLD EL A ZENDÜLÉST?	269
10. LECKE	
AZ UTOLSÓ VEZETŐI LECKE	307
KÖSZÖNET	317

BEVEZETŐ

AZ EMBEREK TÖBBSÉGÉBEN, akikkel nap mint nap találkozom, nincs elég mersz, hogy feltegye „A kérdés”-t. A zömük csak a tévéből ismer, így tudja, hogy két turnusban szolgáltam Afganisztánban a Különleges Erőknél. Mivel először a Channel 4-on szerepeltem a tévében az *SAS: Who Dares Wins*¹ című műsorban, gyakran feltételezik, hogy a Különleges Légi Szolgálat tagja voltam, pedig valójában a Különleges Vízi Szolgálat műveleteiben vettem részt. Katonai szaknyelven szólva én voltam az ék. A feladatom abból állt, hogy egy kis csapat embert eljuttassak a tálibok építményeibe, ahol kiemelt státuszú célpontokat kellett veszélyes bevetések során, „rázós úton letartóztatni”. A Különleges Erők műveleteit övező nagyfokú titkosítás miatt ezekről nem beszélhetek. Ellenben nagy általánosságban megválaszolhatom „A kérdés”-t.

Megölni valakit olyan érzés, mint finoman pár millimétert hátrahúzni az elsütőbillentyűn megfeszülő ujjunkat. Mint egy tompa pukkanást hallani. Mint azt látni a célkeresztben, ahogy egy ember alakú tárgy elzuhan. Mint azt érezni, hogy a feladat elvégeztetett. Elégedettséggel tölti el az embert. De ezen túl semmilyen érzést nem kelt megölni valakit. Lehet, hogy ezt most sokkolónak találják. Talán még sértőnek is.

¹ SAS: Aki mer, az nyer – ez egyúttal az SAS jelmondata is. (*A ford.*)

Természetesen tisztában vagyok vele, hogy a válaszom nem szokványos. Még csak nem is az a válasz, amellyel mindenki egyetért, aki harcolt háborúban. Számos olyan bátor emberrel szolgáltam együtt, akiket az átélt és megtapasztalt rémségek örökre traumatizáltak. Teljes szívemből együttérzek velük. Amikor valaki a „rázós letartóztatásokat” végző csapat tagja, annak rendszeresen életveszélyes, stresszes körülmények között kell dolgoznia, és szinte nap mint nap együtt kell élnie a vérrel és a gyilkolással. De nekem nem az ennek következtében fellépő traumákkal kellett megküzdenem. Hanem az így keletkező megalégedettséggel. Élveztem a dolgot – talán időnként túlságosan is. Én éltem-haltam a harcért. Még ma is mindennap hiányzik.

Afganisztánban rendszeresen előfordult, hogy megsebesült az ember. Megtanultunk számítani rá. A túlélést a számok játékának tekintettem. Ékként, valahányszor behatoltam egy tálib építménybe vagy az építmény egyik szobájába, és tudtam, hogy ott valami rossz dolog vár rám, magamban lepörgettem az esélyeket. Kicsit olyan volt, mint a rulett – kiszámított kockázat. Arra gondoltam ilyenkor: „Mekkora az esély rá, hogy ha bemegyek az ajtón, van ott egy ellenség, aki tudja, hogy jövök? Ha tudja, hogy jövök, mekkora az esély arra, hogy egy-nél több lövést ad le rám, mielőtt én kezdek el löni? Mekkora az esélye annak, hogy az egyik lövedék fejen talál, és megöl?” Amikor ezt így végiggondoltam, általában arra jutottam, hogy nagyon kicsi ennek az esélye. Ezért hát azt gondoltam: „Baszd meg, az esély az én oldalamon van”, és így tudtam bemenni azon az ajtón.

Időnként, amikor így behatoltam a helyiségbe, golyók kezdtek röpködni felém. De tapasztalatom szerint ezek a rövid sorozatok csak pár másodpercig tartottak, majd eljött a pillanat, amikor szünet állt be a lövöldözésben, és ekkor én léphettem – kétrét görnyedve bejuthattam a helyiségbe, mert az AK-kal lövöldöző idióták általában képtelenek megtartani a fegyverüket, amelynek a csöve így egyre feljebb emelkedik, ők pedig kilyuggatják a plafont. Ilyenkor az járt a fejemben: „Ha újra meghúzza a ravaszt, maximum csak egyszer vagy kétszer teheti meg, mielőtt leterítem.” Ha egy-két lövedék elhagyja is a fegyvert, és eltalálja a golyóálló mellényemet, az csak a mellényemet éri. Ha lábon talál, csak a másodperc törtrészére tesz mozgásképtelenné. Ha leterít is, tudtam, hogy a haverom ott jön mögöttem, közvetlenül mögöttem, és egy szemvillanás alatt elvégzi a melót. Én ezt az egészet így láttam – a számok játékának. Ami mindig az esélyekről szólt. Mindig a fejemben lezajló kis számolgatásokról.

Ezzel nem azt mondom, hogy ettől könnyű lett. Közel sem. Amikor sor kerül egy műveletre, a félelem bénító is lehet. De amint az egész megkezdődött – abban a pillanatban, hogy behatoltam egy építménybe, vagy felvettem a harcérintkezést az ellenséggel –, egy teljesen más lelkiállapotba kerültem. Csak az autóbalesetet megelőző utolsó másodpercekhez hasonlíthatom, amikor az ember lassítva látja, hogyan fog az egész lezajlani. Az ember agya ilyenkor hiperhatékony állapotba kerül, annyi információt nyer ki a környezetéből, hogy tényleg úgy érezzük, mintha hirtelen lelassulna az idő – mint ha csak képesek lennénk magát az időt is kontrollálni.

Emiatt tudtam olyan precízen működni, amikor úgy éreztem, még az ezredmásodperceket is számolni tudom. Ilyenkor a szintiszta fókusz, a szintiszta akció, a szintiszta ösztön állapotába kerültem, testem minden egyes sejtje tökéletes harmóniában működött a többivel, egyetlen cél érdekében, csúcsteljesítményt nyújtva. Nem éreztem semmit. Csak az észlelés, a kontroll és a cselekvés létezett. Nem tudtam elképzelni semmit, ami ennél közelebb juttathatna a mindenhatóság érzetéhez, az istenléthez. És bizonyos értelemben mindenható voltam, isten voltam. Amikor egy veszélyes művelet sűrűjében én voltam az ég, úgy éreztem, mintha a testem és az elmém egy istené lenne – és istenként kellett döntést hoznom a másodperc törtrésze alatt arról, hogy ki haljon meg, és ki éljen.

Az első alkalom, amikor embert öltem, egy forró, poros afgán építmény árnyékában esett meg. Éjszaka történt. A férfi hagyományos, bokáig érő köntöst viselt, amit disdásának hívnak. A jobb vállán egy vastag szíj volt átvetve. A kezében egy AK-47-est tartott. Megállt, aztán hunyorogva meredt a sötétbe. Nem láthatott. De csak meresztette a szemét. Előrenyújtotta a nyakát. És akkor megpillantotta az éjjellátómnak a sötétből rámeredő két, zöldes lencséjét. És aztán megtörtént az esemény, amely hamarosan ismerőssé vált. Bár rengeteg minden történik közben, a halál pillanatának mindig van egy rendje, egy bizonyos eseményláncolata, ami a következő: Sokk. Kétkedés. Hitetlenkedés. Értetlenség. A célpontod szükségét érzi, hogy ellenőrizze a helyzetet, amelyről nem akarja elhinni, hogy bekövetkezik. A gondolatai száguldanak. Az ajka pár millimétert elnyílik. Hunyorogva mered

a sötétbe. Az állát előretolja. A testtartása kezd megváltozni. És aztán...

Az a pillanat – amelyet újra meg újra meg újra láthattam megtörténni Afganisztánban abban a bensőséges ultralassításban – a mi titkos fegyverünk. Hogy életben maradjunk, és elérjük a céljainkat, az idő ilyen apró töredékpillanatain múlt. A Különleges Erők katonáit arra képezzük ki, hogy akkor cselekedjenek, amikor a mutató egyik másodpercről a másikra ugrik, hogy ekkor jussanak be és ki, és annyi idő alatt végezzék el a munkájukat, míg az ellenség egyik gondolatát a másikba fűzi. És ez így történt életem első gyilkosságának éjjelén is. Az építmény sarkában elfoglalt pozícióból tettem egy fél lépést előre, felemeltem a fegyveremet, majd egyszer, aztán még egyszer meghúztam az elsütőbillentyűt. A csőre csavart hangtompítótól a lövedékek nem ütöttek nagyobb zajt, mint amikor az ember kattint egyet a számítógépes egérrel. Tökéletes lövések voltak. Mindkettő a szájába hatolt. A férfi a földre zuhant.

A Különleges Erők olyanokat keresnek, akik képesek ezt a feladatot munkaként elvégezni nap mint nap, és az nem nyírja ki őket. És én ilyen voltam. Az ember azonban nem így születik. Ilyenné teszik őket. Ez a könyv nem csak az évek során a vezetésről megtanult leckékről szól. Annak a története is, hogyan lettem azzá, aki ma vagyok. Egy naiv és kedves fiatal kölyök meséje, akinek az első emléke imádott apjáról az, hogy holtan találja. A seregben megélt harcok, fájdalmak és düh meséje, az essexi utcákon átélt sötétség és erőszaké, a harci övezetekben töltött napoké, a börtönben töl-

tötteké, az idegen országokban elrabolt lányok utáni hajszáké, a napoké, amikor képtelen pokolból kellett embereket kivezetni. Annak a története, hogyan lettem olyan vezető, akinek nem számít, hogy miféle veszély leselkedik rá, mindig ő akar lenni az első, aki az élen jár.

FURCSA NESZEK. EMBEREK jönnek-mennek. Emberek beszélgetnek. Lépések zaja. Súlyos, felnőtt emberek lépteinek zaja, akiket nem ismerek. Felültem az ágyamban, és úgy próbáltam magamhoz térni, hogy összeszorítottam a szememet, és megdörgöltem a kézfejemmel. Egy héttel voltunk karácsony után – talán anyu és apu bulit rendezett. Lemásztam a felső ágyról: az alsón a bátyám aludt, de most üres volt. A komódon ott állt kedvenc játékom, egy műanyag katonai helikopter, apu-tól kaptam az ötödik születésnapomra. Lábujjhegyre álltam, és meglöktem fekete rotorját. Már épp le akartam venni, amikor sírást hallottam. A hang felé fordultam. A résnyire nyitott ajtóból megláttam egy rendőrt.

Kisurrantam, és a nyomába szegődtem, mezítláb, szürke pizsamában. A szüleim hálósobája felé tartott. Elhaladtam a folyosón beszélgető két rendőr mellett, akik láthatóan nem vettek észre. Égett a villany anyu és apu szobájában. Ott még több rendőr volt, három, négy, vagy talán öt is, akik az ágy köré gyűltek. Izgatottan és kíváncsian bújtam át a lábak között, és kikukucsáltam, hogy lássam, mit néznek. Valaki fe-

küdt a takaró alatt. Bárki volt is, nem mozdult. Közelebb óvakodtam, hogy jobban lássak.

– Ne, ne, ne! – kiabálta ekkor egy rendőr. Lehajolt, és visszaterelt a folyosón át a másik hálósobába, csontos ujjai a vállamba mélyedtek. Mindegyik bátyám ott volt: Peter, Michael és Daniel. Valaki felhozta a tévét a földszintről. Mind azt nézték. Én leültem a sarokba. Egy árva szót sem szóltam.

A következő emlékem négy héttel későbbi. Ismét felébredtem.

– Anthony! Anthony! Gyerünk, Anthony! Ébredj fel! – Égett a villany. Ketten álltak az ágyam mellett: az anyám és egy korábban még sosem látott férfi. Hihetetlenül magas volt, nagy orrú, hosszú, sötét haja jócskán a vállát verte. Nem tudtam, hány éves lehet, de azt láttam, hogy sokkal fiatalabb az anyámnál.

– Anthony – mondta az anyám. – Hadd mutassam be az új apádat!

1. LECKE

**NE HAGYD,
HOGY MÁS MONDJA MEG,
KI VAGY!**

MINTHA NAPOK ÓTA AUTÓZTUNK VOLNA. Kinéztem a kocsis ablakán, és láttam, ahogy az autópályákból főutak lesznek, azokból pedig tekergőző, sövényvel szegélyezett vidéki dűlők, és minden egyes kilométer egyre közelebb és közelebb vitt a magam választotta új élethez, és egyre távolabb az ismerős családi otthontól és mindentől, amit szerettem, utáltam, és amitől féltam. A fellegek olajos rongyokként függtek felettünk, és a novemberi szél Ford Sierránk tetejét ostromolta, ahogy a surrey-i vidéken nyargalt. Sem én, sem anyám, sem mostohaapám nem beszélt sokat. Hagytuk, hadd beszéljen helyettünk az angol időjárás. Ahogy a kocsi az aszfalton robbogott, nyugtalan gondolatok keringtek a fejemben. Helyesen döntöttem? Meglelem önmagamat az új otthonomban, jól érzem majd ott magam? Vagy csak az egyik kiszámíthatatlan pokoli helyet cserélem le egy másikra? Ki lesz belőlem, amikor ez az új utazás befejeződik? Ha tudtam volna a választ, kinyitottam az autó ajtaját, és kiugrom.

Az igazság az, hogy 1997-ben nemigen volt fogalmam arról, hogy ki is vagyok én. Kinek van erről fogalma tizenhét évesen? Ebben a korban szeretjük azt hinni, hogy teljesen

kialakult emberi lények vagyunk, pedig a valóságban éppen csak elhagytuk az élet startmezejét. A gyerekkorunk azzal telik, hogy a szüleink, a tanáraink, a fivéreink, a nővéreink, a jelentéktelen tévécelebek alakítanak minket, és ennek során mi vagyunk az az alaktalan kelttészta-dudor, amely szüntelenül formálódik és újraformálódik. Ezért kulcsfontosságú – különösen, amikor az ember még fiatal –, hogy olyanok vegyenek minket körül, akiknek a befolyása pozitív hatást gyakorol ránk, és akiket érdekel, hogy kialakítsuk erősségeinket, és nem a gyengeségeinkbe igyekszik fojtani minket. Ma már tudom mindezt. Bárcsak akkor is tudtam volna!

Végül egy keskeny út szélén piros táblát pillantottam meg. Nem tudtam elolvasni, mi áll rajta, mivel az ablakomat pára és esőcseppek homályosították el, így a pulóverem ujjával letöröltem. **KATONAI ÚTSZAKASZ: MINDEN JÁRMŰ MEGÁLLÍTHATÓ.** Kihúztam magam ültőmben, és mély lélegzetet vettem. A kocsi lassított. Újabb tábla következett, ezúttal egy fehér, amin az állt, hogy: **CAMP PIRBRIGHT.** Mögötte egy őrhelyet láttam a magas, fekete kapu előtt. És ott volt a felirat, amelyet eddig kerestem: **AZ ÚJONCOK ITT JELENTKEZZENEK.**

– Megjöttünk, anyu – mondtam, és igyekeztem leplezni a hangomon átsütő idegességet. – Ez az.

Anyám lehúzódt az autópihenőbe. Kiszálltam, a csomagtartóból kivettem súlyos, fekete zsákomat, és gyorsan adtam egy puszit anyám arcára. Azt mondta, hogy szomorú, amiért elmegyek, de ügyesen titkolta. A mostohaapám letekerte az ablakot, felém tartotta felemelt hüvelykujját, és elköszönt:

– Sok szerencsét, és viszlát! – Aztán elfordította a tekintetét.

Mielőtt bármi eszembe juthatott volna, anyám már vissza is ült a kocsiba, becsukta az ajtót, és ráadta a gyújtást. A motor felbőgött, én pedig néztem, ahogy eltűnnek a zöldesszürke növényzet háttérében. Beletelt egy kis időbe, mire összeszedtem magam. Hát eljutottam idáig. Innentől minden más lesz.

Vettem egy nagy levegőt, felkaptam a zsákomat, a vállamra lendítettem, és a vörös téglás épületek uralta komplexum felé fordultam. Mintha egy börtön vagy talán egy nagy kórház lett volna. A falak tetején szögesdrót húzódott, és magas oszlopokra erősített biztonsági kamerák néztek erre-arra. Nem láttam egyetlen élő lelket sem, ahogy egyetlen hangot sem hallottam. Totál egyedül éreztem magam. Már-már hátborzongató volt a dolog.

Idegesen közelítettem meg az őrhelyet, arra számítottam, hogy senki nem lesz az üveglak mögött. Már csak két lépésre voltam, amikor az résnyire kinyílt, és egy a húszas éveik közepén járó, a hadsereg zöld egyenruháját és John Lennon-stílusú, kerek szemüveget viselő, girhes fickó kukucskált ki rajta. Rávillantottam legbarátságosabb, legelbűvölőbb, leglefejeverzőbb mosolyomat.

– Az alapkiképzésre jelentkezem, uram – közöltem vele.

A katona úgy nézett rám, mintha a szemüvegére rászart volna egy madár.

– Uram? Ne szólítson uramnak! Én megdolgozom a megélhetésemért. Magának „tizedes” vagyok. Neve?

– Middleton, tizedes úr – mondtam. – Királyi Utászok.

Felkapott az íróasztaláról egy csíptető mappát, és lustán átböngészte.

– Middleton... Middleton... Middleton...

Átraktam a zsákomat a másik vállamra, és igyekeztem a vérkeringést újraindítani a karomban. A tizedes megfordította a lapot, és módszeresen végighúzta rajta az ujját. Majd nagyon lassan kinyújtotta a kezét, felemelt egy másik mappát, és azt kezdte el tanulmányozni. A téli szél a tarkóm körül süvített. A tizedes ujja végül megállt.

– Á! – mondta. – Anthony, igaz? Anthony Middleton?

– Igen, tizedes úr.

Szívélyes mosolyt villantott rám.

– Megtaláltam!

Éreztem, hogy elönt a végtelen megkönnyebbülés. Talán nem is lesz ez olyan rossz.

– Nem vártuk, csak a jövő héten – mondta. Azzal hangos csattanás kíséretében becsapta az ablakot.

Annyira megdöbbsentem, hogy csak álltam ott, a tükörképemet bámulva. Egy makulátlan öltözékű, naiv, vézna kamasz nézett vissza rám kék szemmel és összeérő, sűrű, fekete szemöldökkel. Egy kedves srác, akinek gőze sincs, hogy most mit tegyen. Lehajtott fejjel visszamentem az útra, de csak addig sikerült jutnom, mert újra le kellett tennem a zsákomat.

Most mihez kezdjek? Hogy a francba nézhettem el a dátumot? Nem akartam elhinni. Az anyám és a mostohaapám mostanra már több kilométerre járhat. Körülnéztem a saras vidéken, abban a halvány reményben, hogy talán meglátok egy telefonfülkét, ahonnan felhívhatok valakit. Levelüket vesz-

tett fákat, a távolban egy mezőn legelésző lovakat és a levegőben keringő, ismeretlen fajtájú madarakat láttam. Sehol egy telefonfülke. És amúgy is, kit hívnék fel? Hol alhatnék? Nem volt nálam hálózás, sem elég pénz, hogy panzióba menjek. Lehet, hogy akad egy szárazabb hely a barakkok falánál. Hogy bírok ki egy hetet ebben a vizes időben étlen-szomjan? Hogyan kezdhethném el a brit hadseregben az alapkiképzést éhesen, bőrig ázva és valószínűleg betegen?

Hirtelen már-már elsőpró késztetés tört rám, hogy olyan messze kerüljek a sereg épületeitől, amilyen messzire csak lehet. Ehelyett lehajtottam a fejemet, összeszorítottam a fogamat, és elindultam az úton, vissza az impozáns fekete kapu felé. Találnom kell egy száraz helyet, ahol letáborozhatok, és úgy véltem, erre a legjobb esélyem az ember alkotta infrastruktúrában nyílik. Miután tábort verek valahol, majd kifundálok egy tervet. Igyekeztem pozitívan gondolkodni. Biztos van itt a közelben egy város. Ott majd találok egy telefonfülkét, és elérem anyut. Őszintén szólva nem voltam benne biztos, hogy értem jön, és hazavisz-e, de a városokban éltek hajléktalanok, a hajléktalanoknak pedig vannak menhelyeik, és talán ott sikerülne...

– Hé! – kiáltott rám valaki. – Hova, hova, haver?

Megálltam, és megfordultam. Az előbb elhaladtam egy téglából épült őrház mellett. Nem úgy tűnt, hogy lenne benne bárki is, de most egy gyakorlóruhás férfi nézett ki az ajtaján: ő vakkantott rám.

– Oda nem mehetsz, haver. Ez katonai övezet – közölte.
– Mit keresel itt? Ki vagy?

– Attól tartok, elnéztem az időpontot – feleltem, és szégyenkezve vállat vontam. – Jövő héten kell visszajönnöm, szóval... – Elmosolyodtam, mintha az egész ügy nem izgatna különösebben.

– Újonc vagy? – kérdezte.

– Igen.

A fejét csóválta, és a nagy őrhely felé biccentett.

– Menj vissza, és kopogtass be az ablakon! Csak baszakszik veled.

Fél óra múlva már egy nagy, makulátlanul tiszta helyiségben álltam a felsorakozott többi újonccal. A Brit-szigetek minden szegletéből érkezünk ide, a legkülönbözőbb méretben és formában: pattanásos, zsíros hajú, szőrös fiatalok. Egyikünk sem érezte magát jól a bőrében, de mind elkeseredetten igyekeztünk úgy tenni, mintha ez nem lenne igaz. Egy tizedes járkált fel-alá a sorban álló kopaszok mentén, és kifejezéstelen tekintete némán vizslatott minket. A bakancssarok csattogását csillogó falak és fényesre suvikszolt padló verte vissza mindenfelől. Mintha fölénk tornyosult volna, ahogy kihúzta magát, széles válla annyira kitöltötte az ingét, hogy a khakiszövet pattanásig feszült a testén. Próbáltam nem követni a tekintetemmel, ahogy ide-oda mászkált a teremben, de ez lehetetlen feladatnak bizonyult. Ahogy egyre közelebb és közelebb ért hozzám, előrszegeztem a tekintetemet, egy kicsit felszegttem az államat, és amennyire csak tudtam, kidülsztettem tyúkmellemet. A tizedes megállt. Egyenesen előttem állt meg. A szemem kiguvadt. Megállt bennem az ütő.

– Neve? – kérdezte.

– Middleton, tizedes úr.

Felém fordult, és olyan közel hajolt hozzám, hogy az arca alig két centire volt az enyémtől.

– Middleton – mordult rám. – A Brit Hadseregben azt szeretjük, ha mindenkinek két szemöldöke van.

– Igen, tizedes úr.

Továbbment. A tekintetem nem követte. Égett az arcom. Sikerült megfélemlítenie. Összezavarodtam, és azon gondolkodtam, mi a francba keveredtem.

A tizedes pár rövid mondatot intézett hozzánk, aztán elküldtek minket a körletünkbe, hogy lecuccoljunk. Beteltek minket egy csillogó parkettájú, nagy terembe. Ott sorban álltak az egyforma ágyak a durva pokrócokkal és a nyitott ajtajú faszekrényekkel. Odabent minden ragyogott. Makulátlanul. Most először éreztem magam otthon: mostohaapánk minket is arra kényszerített, hogy így nézzen ki a házunk. Hamarosan egy ágyon feküdtem – a körlet távolabbi sarkában álló emeletes ágy alsó ágyán –, és alkalmam nyílt szemügyre venni a többieket. Úgy harminc srác lehetett itt, részben hozzám hasonló kamaszok, a többiek meg a húszas éveik elején jártak. Már sejtettem, hogy nem véletlenül szúrt ki a tizedes. Másnak tűntem, mint a többiek. Nem hasonlítottam rájuk. Ez első pillantásra nyilvánvaló volt.

AZ IGAZSÁG AZ, HOGY az alapkiképzésre jelentkezett legtöbb fiatalember kemény, a munkásosztályhoz tartozó srác volt, aki a brit kultúrának abban az ágában nőtt fel, ahol vedeltek, kötekedtek, és a szart is kiverték egymásból.

Az én gyerekkorom egyáltalán nem ilyen volt. Miután az apám 1985. december 31-én váratlanul elhunyt, anyám és mostohaapám hirtelen rengeteg pénzhez jutott. Övezte ugyan némi zavar apám halálának valódi okát, de végül szívrohamot állapítottak meg nála. A hivatalos döntés következtében kifizették az életbiztosítását. Anyám és az új pasija, Dean, aki szinte attól a pillanattól ott legyeskedett körülötte, hogy az apám meghalt, egyszer csak tele lett lóvéval. A családuk a három hálószobás portsmouthi házunkból egy nyolc hálószobás, Southampton melletti kúriába költözött.

Hirtelen minden megváltozott. Engem és a fivéreimet márkás ruhákban járattak, drága autókban fuvaroztak, és jobb magániskolákban tanítottak. Anyánk elkényeztetett minket. Az egyik karácsonykor három napig bontogattuk az ajándékainkat. Mikor kilencéves voltam, az egész családom felkerekedett, és átköltözött Észak-Franciaországba. Hatalmas, zegzugos birtok tartozott a nagy házhoz, ami valamikor egy tanya volt Saint-Lô mellett, több mint harminc kilométerre Bayeux-tól. Egy jó hírű katolikus iskolába jártam, mindig szépen vassalt ruhákban, végtelenül udvarias és tisztelettudó gyerekként. Már-már túlságosan is ilyen voltam. Az emberek szerették, amikor meglátogattam őket, mert tudták, hogy elmosogatok evés után. A sokkal szelídebb és civilizáltabb francia kultúra gyümölcse voltam.

A két nemzet közti különbség első jeleit akkor tapasztaltam meg, amikor meglátogattuk az Egyesült Királyságban anyai nagyszüleimet. Volt egy velem nagyjából hasonló korú srác, aki peckes léptekkel szembejött velem az utcán, és elkez-

dett bámulni. A francia kultúrában nevelkedett ember ilyenkor udvariasan, tisztelettudóan megbiccenti a kalapját. Amikor elmész valaki mellett az utcán, azt mondd: „Bonjour” meg „Ça va?”. Így én is azt mondtam: „Üdv.” De ő csak bámult rám, mintha ki akarna nyírni. Észre sem vettem, hogy azt a hülye farkasszemet néző játékot játssza, ami a fiatal srácok szokása. Furcsának találtam, és arra gondoltam: „Ez egy fél-nótás!”

Nem is különbözhettem volna jobban a kortársaimtól. Én olyan helyen nőttem fel, ahol a tizennégy évesek kávéit isznak a bárokban, nem pedig vodkával kevert Red Bullt vedelnek korsószám, hogy aztán ájultra verjék egymást, majd kiokádják a belüket.

KINYITOTTAM A ZSÁKOMAT, kiszemeltem egy szekrényt, és berámoltam az összes cuccomat, mindent gondosan összehajtogatva és egymásra pakolva. Aztán felkaptam a neszesszeremet meg az eldobható borotvámot, és bevettem magam az egyik mosdóba. Leszedtem a narancsszínű védősapkát a pengéről, hideg vizet engedtem rá, majd rezzenéstelen kézzel a homlokomnak nyomtam, és egy mozdulattal áthúztam a két szemöldökömet összekötő, fekete bozóton. Ahogy lehajoltam, hogy lemossam a pengét a csap alatt, meghallottam a tizedes öblös hangját a közeli hálóteremből.

– Na, jól van, banda, ugorjanak bele a gyakorlójukba! – ugatta. – Hatvan másodperc múlva sorakozó a gyakorlótéren!

Belenéztem a tükörbe, hogy megcsodáljam a kezem munkáját. Nem hittem a szememnek. Egy széles négyszöget szán-

tottam a szemöldökömbé a szemem felett, pontosan a borotva hosszával megegyezőt. A jó hír az volt, hogy lett két szemöldököm. A rossz viszont, hogy úgy festettem, mintha elgázolt volna egy kis fűnyíró.

– Basszus! – motyogtam. Visszarohantam a hálóterembe, majd a hitetlenkedő és gunyoros pillantások kereszttüzeiben sietve belebújtam a gyakorlóruhába, amelyet minden keskeny ágy végébe odakészítettek, tökéletesen összehajtogatva.

A gyakorlótéren hármassorokat alkottunk zöld pólónkban és kék sortunkban. Csak annyit tehettem, hogy imádkozom, nehogy a tizedes kiszúrja, mit műveltem a képpemmel, mert akkor újra meg fog alázni. Megállt előttünk az aszfaltozott téren, terpeszállásban, mindkét kezét a háta mögé téve.

– Van egy rossz hírem a maguk számára – futott végig a tekintete az arcokon, amelyek tulajdonosai igyekeztek nem elárulni, hogy fájnak: összeszorították az állkapcsukat, orrlyukaik kitágultak. – Történt egy kis malőr. Túl sokan vannak itt. Nincs elég hely a maguk számára. Nincs elég ágy. Már hallom is, amint azt kérdezik: „És ez mit jelentsen?” Ez azt jelenti, hogy lesznek maguk között olyanok, akiknek két hetet várniuk kell, és majd csak a következő eresztésnél kezdhetik meg a kiképzést.

Vajon komolyan beszélt? Vagy ez csak egy újabb poén volt? Lehetetlennek tűnt megmondani.

– De hogyan fogunk választani maguk között? – folytatta. – Hogyan intézzük ezt igazságosan? Ma délelőtt kezdetét veszi az alapedzettségi próba. Két és fél kilométeres futással nyitunk. Maximum tíz perc alatt teljesíteniük kell a két és fél

kilométert, uraim. Versengeni fognak, vagyis ez egy verseny lesz. És a győztes díja, de csakis a győztesé, a garantált ág.

Ezzel elmasíroztunk a gyakorlótéréről, és komor téglapületek útvesztőjében addig meneteltünk, míg el nem értünk a támaszpont szélén egy repülőteret. Amint odatereltek minket a startvonalhoz, lökdösődni kezdtünk a jobb starthelyért. Máris láttam, hol helyezkedem el a táplálékláncban. Nem sok esélyem nyílt arra, hogy legyőzzem a nálam idősebb, nagyobb, edzettebb srácokat. De azt mondtam magamban, hogy legalább a boly első felében kell lennem.

Még mindig lökdösődve – könyökölve, a vállunkkal tusakodva, közben előrearaszolva – figyeltük az egyik kezében stoppert, a másikban acélsípot tartó kiképzőt. Abban a pillanatban, hogy meghallottam a sípszót, amennyire csak tudtam, előrelendültem a bolyban, és bevettem mindent, ami csak rendelkezésemre állt. Éreztem a körülöttem tolongó testek melegét, hallottam a talpak csattanását a talajon és a zihálást, éreztem, ahogy a bakancsom csúszkál a sáros gyepen. Egyre keményebben és keményebben hajtottam magam, mindent megtevé, hogy kikeveredjek a tömegből, lökdösődtem erre-arra, a testek közti keskeny nyílásokat keresgélve.

Mire félig megkerültem a repteret, döbenten vettem észre, hogy csak ketten vannak előttem. A szemünk elé táruló gyönyörűen üres tér még nagyobb sebességre sarkallt. Éreztem, ahogy elönt a késztetés, amit mostohaapám csepegtetett belém, és ami mindig dühödt versengésbe csapott át. Lényegében ott láttam őt a reptér szélén a nagy, bőr viharkabátjában, a rottweilerével, ahogy rám kiabál, azt ordítva, hogy

nem adtam bele mindent, hogy keményebben kell hajtanom magam. Hát kibaszottul megmutatom neki. Az első embert megelőztem, és hamar magam mögött hagytam, ahol nem jelentett gondot, miközben fagyos sárgöröngyök ütődtek a láb-száramnak, és a térdem lángolt. Még kétszáz méter. Sajgó lábbal vettem be az utolsó kanyart. Az utolsó emberrel fej fej mellett futottunk, teljes erőbedobással sprinteltünk. Ekkor a semmiből egy villanással rám tört a korábban érzett megaláztatás. Elképzelve, ahogy a versenyzőtársam kiröhög. Egy haragvó gondolat fészkelte be magát a fejembe: ezek a rohadékok semmibe vesznek. Azt hiszik, hogy csak egy vézna, összenőtt szemöldökű, kedves, középosztálybeli fiú vagyok. Éreztem, ahogy egyre gyorsabban és gyorsabban lököm magam előre. Mire célba értem, tizenkét teljes másodpercet vertem rá. El sem hittem, hogy győztem.

A verseny után mindent beleadva vágtam bele ebbe a brutális, zavaros, időnként izgalmas új világba. Az alapkiképzés ezt követő minden egyes napja fájdalmasnak bizonyult. Fekvőtámaszoztunk, felüléseket csináltunk, húzódkodtunk, akadálypályákat teljesítettünk, terepfutásra mentünk súlyos hátizsákunkkal. Ezek és a terepen tartott leckék miatt, alig-alig jutott időnk magunkra, és ami mégis jutott, azt a gúnyáink vasalásával töltöttük, vagy igyekeztünk makulátlan állapotban tartani a szekrényünket. Az első igazi szemle során a tizedes épp a mellettem álló tizenkilenc éves, Ivan nevezetű srác előtt horgonyzott le.

– Maga úgy néz ki, akár egy zsák szar! – ordított rá. – Nézze meg a kibaszott bakancsát! – Ahogy Ivan lepillantott, hogy

megnézze, miről beszél a tizedes, az mellbe vágta, amitől neki-zuhant a szekrényének, és átesett a hátsó falán, ami kettétört. Ivan tátogva feküdt ott, mint egy hal, a por és a faszilánkok sűrűjében. Egyvalamit biztosan tudtam: már nem Saint-Lôban voltam. Meg kell edzenem magam.

Addig csak egyszer ütöttem meg valakit, és őt is csak azért, mert a helyzet rákényszerített. Még akkor történt, amikor anyámmal és mostohaapámmal Southamptonban éltünk, nem sokkal azelőtt, hogy a családommal átköltözünk Franciaországba. Gondjaim akadtak egy zsarnokoskodó sráccal, aki pár évvel idősebb volt nálam, és aki igyekezett minél jobban megkeseríteni az életemet: elgáncsolta, nekilökött a falnak, és úgy általában hülyén és fenyegetően lépett fel. Amennyire csak lehetett, igyekeztem kerülni, de elkerülhetetlen volt, hogy ez kezdje ki az idegeimet, ami végül odáig fajult, hogy már nem akartam többé iskolába járni. Amikor a mostohaapámnak feltűnt, hogy valami gáz van, elkövettem azt a hibát, hogy részletesen bevallottam neki mindent.

– És mit fogsz kezdeni a helyzettel? – kérdezte.

– Semmit – vonogattam a vállamat.

– A tanárok tudnak róla? Elmesélted nekik?

– Dehogyan!

– Anthony, most jól figyelj rám! Nem akarom, hogy addig visszagyere ebbe a házba, amíg orrba nem vágta ezt a fiút. Ha nem teszed meg, holnap nem jöhetsz haza.

Nem akartam hinni a fülemnek. Még azt sem tudtam, hogyan kell megütni valakit.